

1267-7

1.

Inleiding.

Deze wapenseries verschenen gedurende enige jaren (onder pseudoniem Casper Dirckx) in het Schildersblad en hadden voor alles de bedoeling, de abonnees te gerieven met duidelijk en heraldisch zo verantwoord mogelijk getekende wapens van de Nederlandse gemeenten, aangevuld met het Rijkswapen en die van de provinciën. Hierbij ontleenden wij de officiële vormgeving aan een in 1941-43 ~~uitgegeven~~ door „de Branding“ uitgegeven werk: „Nederlandse Wapens van het Rijk, de Provinciën en Gemeenten, voorts van Waterschappen en Heerlijkheden, enz.“ - Omdat de daarin voorkomende wapenafbeeldingen te zeer het stijf-
loze karakter hadden behouden van het tijdperk waarin ze tot stand waren gekomen, nl. van 1816 tot ± 1900, konden deze geenszins als voorbeelden van ~~de~~ esthetische vormgeving dienen. Hiervoor waren de voortreffelijke afbeeldingen van v.d. Laars in de destijds bekende Hag-albums een heel wat beter uitgangspunt, en niet te vergeten ook zijn boek „Wapens, vlaggen en zegels van Nederland.“ Voor de meer praktische oriëntering diende het „Handboek voor Wapenkunde“ van J.B. Rietstap, in de bewerking van Pama en daarnaast het Duitse boekje „Wappenfibel“ van Hildebrandt. In onze series - die elk a.h.w. een gesloten compositie vor-
men -

is welbewust een conventionele opvatting in de teken-trant gevolgd, die o.i. het beste aansluit bij het specifieke karakter van de heraldiek.

De beschrijvingen of blazoeneringen in het werk van „de Branding“ waren vrijwel geheel vervat in de destijds gangbare, maar voor de huidige begrippen viterst zonderlinge bewoordingen, ^{en} konden ^{dus} niet voldoen, als zijnde voor een leek volkomen onbegrijpelijk. Onze beschrijvingen zijn daarom aan deze tijd aangepast met behoud van een zekere heraldische terminologie (die b.v. niet spreekt van een gouden leeuw met rode tong, maar van een leeuw van goud, getongd van rood.) De heraldische kleur benamingen: keel, lazuur, sinopel en sabel, hebben we duidelijkheidshalve niet toegepast ~~en~~ ^(dit is zij) luiden hier respectievelijk: rood, blauw, groen en zwart. De ~~ze~~ ^{ze} kleuren, en ook het goud en zilver, zijn viterand in deze series grafisch voorgesteld door het daarvoor gebruikelijke systeem van arcering en puntering, wat bij elke plaat verduidelijkt wordt door een kleur aanduiding. **F**

Was dus het duidelijk en verantwoord tekenen van deze wapens primair, het was, toen de uitgevers vaste vorm wensten te geven aan de gedachte, ze ~~ook~~ in boekvorm te laten verschijnen, toch ook gewenst om zo

F Bovendien treft de lezer op de flap van het stofomslag de heraldische kleuren aan.
(eke)

volledig mogelijk voor de dag te komen, en nadat we, te goeder trouw, meenden nu alle Nederlandse gemeentewapens wel getekend te hebben, bleek daar nog wel ~~7~~^{het} een en ander aan te mankeren! Dit als gevolg van het feit, dat door samenvoeging en herindeling ~~versch~~ een aantal gemeenten kwam ~~aan~~^{en} te vervallen (dus ook hun wapens) en een aantal nieuwe werd gevormd. Doordat we intussen in contact waren gekomen met de heer K. Sierkema, die een uitzonderlijk goede en zeer uitgebreide documentatie over de Nederlandse wapens bleek te bezitten en een uitstekend gedocumenteerd „pocketboek“ hierover heeft samengesteld, was het dank zij zijn enthousiaste medewerking - bestaande uit minutieuze correcties en aanwijzingen - mogelijk, deze series „bij“ te doen zijn tot 1 januari 1965. Een warm woord van dank aan de heer Sierkema is hier dan ook zeker op zijn plaats!

Daar de status van gemeenten ~~was~~ tijdens en na de de periodieke publicaties van deze series nogal aan wijzigingen onderhevig was, kon niet uitblijven dat van een aantal opgeheven gemeenten de thans vervallen wapens zijn blijven staan. Voorzover daarvan in de betreffende beschrijvingen geen melding is gemaakt, zijn de namen van deze gemeenten in het alfabetisch register met * aangeduid, terwijl het teken ** die gemeenten aanduidt, die een

niet-officieel geregistreerde wapen voeren. De tussentijds nieuw gecreëerde wapens en een enkel „vergeten“ wapen zijn, met hun beschrijvingen, in een aanvullende serie ondergebracht.

In de wapenbeschrijvingen zijn hier en daar enkele historische of andere bijzonderheden vermeld. Echter spaarzaam, omdat we liever het heraldisch aspect zoveel mogelijk wensten te laten prevaleren. Daarom had het o.i. meer zin, om waar daar aanleiding voor was, in voetnoten ~~het~~ een en ander uit de wapenkundige praktijk aan te voeren en bepaalde termen ter meerdere verduidelijking cursief te laten drukken.

Zo dit boek dan al niet in een zeer dringende behoefte voorziet, moge het toch voor wie het aanschaf een prettig en leerzaam bezit zijn, dat kan leiden tot meer begrip voor het interessante, niet alleen historische maar ook ~~het~~ ^cdekoratieve, het romantische en zelfs het fascinerende element van de heraldiek in ~~3~~ ^{het} algemeen.

Rest dan nog, het laatst maar niet het minst, de dank aan de uitgever die ~~naast hun drukke dagelijks bedrijf met volharding~~ ^{mede} deze uitgave hebben tot stand gebracht, aan de heer G.H. Wissink te Den Haag voor zijn meermalen verleende tussenkomst en aan de gemeentebesturen die in twijfelgevallen rechtstreeks hun gegevens hebben verschaft.

Bakkum (N.H.), juli 1965

C. D. Ruij